Ministerstvo zemědělství

Nové potraviny

Petr Beneš
Odbor bezpečnosti potravin

26. 11. 2026

Obsah

01 Nové potraviny
02 Konzultační proces
03 Povolování nových potravin
04 Seznam Unie a katalog nových potravin
05 Praktické příklady (hmyz, buněčné kultury, kanabinoidy)

Nové potraviny

Právní rámec a definice

Definice nové potraviny:

- Potraviny nebo složky potravin, které se **ve významné míře** nepoužívaly k lidské spotřebě v EU před 15. 5. 1997 (tzv. historie konzumace) a které spadají alespoň do jedné z kategorií uvedených v **čl. 3 odst. 2 nařízení**

Právní rámec:

- **Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) (ES) č. 258/97 o nových potravinách a nových složkách potravin**
- **Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2283 o nových potravinách**

Další právní předpisy k novým potravinám

Prováděcí pravidla pro konzultace, autorizaci a seznam Unie

- **Prováděcí nařízení Komise (EU) 2018/456**, které upravuje postup konzultace při určování statusu nových potravin.
- **Prováděcí nařízení Komise (EU) 2017/2468**, kterým se stanoví administrativní a vědecké požadavky na oznámení tradičních potravin ze třetích zemí.
- **Prováděcí nařízení Komise (EU) 2017/2469**, kterým se stanoví administrativní a vědecké požadavky na žádosti o povolení nových potravin.
- **Prováděcí nařízení Komise (EU) 2017/2470**, kterým se zřizuje seznam Unie povolených nových potravin, včetně specifikací a podmínek jejich použití.

Kategorie nových potravin podle nařízení (EU) 2015/2283

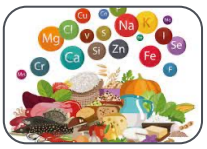
Dle **článku 3) odst. 2) a) i) – x)** spadají alespoň do jedné z následujících kategorií:

I. Potraviny s novou nebo záměrně modifikovanou molekulární strukturou

II. Potraviny sestávající, izolované nebo vyrobené z mikroorganismů, hub nebo řas

III. Potraviny sestávající, izolované nebo vyrobené z látek minerálního původu

IV. Potraviny sestávající, izolované nebo vyrobené z rostlin nebo jejich částí

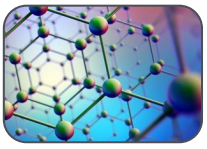
V. Potraviny sestávající z živočichů nebo jejich částí

VI. Potraviny sestávající, izolované nebo vyrobené z buněčných nebo tkáňových kultur

VII. Potraviny získané pomocí nového výrobního postupu

VIII. Potraviny obsahující umělé nanomateriály

IX. Vitaminy, minerály a další látky s novou výrobní metodou nebo s obsahem nanomateriálů

X. Potraviny dosud používané pouze jako doplňky stravy

Dle článku 14) se jedná o tzv. ,,tradiční potraviny ze třetí země.“

Nové potraviny a použití v doplňcích stravy

- **Společný právní režim:** doplňky stravy (DS) jsou potraviny. „Nová složka v DS“ není samostatná kategorie mimo nařízení (EU) 2015/2283.
- **Historie pouze v DS:** pokud se složka před 15. 5. 1997 v EU významně používala pouze v DS, není pro toto použití novou potravinou. Pro použití v jiných potravinách však ano.
- **Nová potravina i v DS:** složka splňující definici nové potraviny vyžaduje povolení také pro použití v doplňcích stravy.
- **Rozsah povolení:** povolení pouze pro DS neopravňuje k použití v nápojích či jiných potravinách. Rozšíření použití vyžaduje změnu zápisu na seznamu Unie.

Proč na použití záleží? Dávka, způsob konzumace a cílová skupina ovlivňují příjem látky a hodnocení její bezpečnosti.

Co nepatří mezi nové potraviny?

Samostatně regulované kategorie potravin a látek

Geneticky modifikované potraviny
- Nařízení (ES) č. 1829/2003.

Potravinářské enzymy
- Nařízení (ES) č. 1332/2008.

Potravinářské přídatné látky
- Nařízení (ES) č. 1333/2008.

Potravinářská aromata
- Nařízení (ES) č. 1334/2008.

Extrakční rozpouštědla
- Směrnice 2009/32/ES.

Konzultační proces nové potraviny dle čl. 4

Postup při ověřování statusu nové potraviny

- Procedurální kroky konzultačního postupu pro určování statusu nových potravin popisuje prováděcí nařízení Komise (EU) **2018/456**.
- Čl. 4 nařízení vyžaduje, aby **PPP ověřili**, zda potravina, kterou hodlají uvést na trh v Unii, nespadá do oblasti působnosti tohoto nařízení a konzultovali členský stát, ve kterém hodlají uvést potravinu na trh jako první.
- Žádost o konzultační proces obsahuje:
  - průvodní dopis;
  - technickou dokumentaci;
  - podpůrnou dokumentaci;
  - vysvětlující poznámku, která objasňuje účel a význam předložené dokumentace.
- Od data, kdy je žádost kompletní a tedy prohlášena za platnou běží **4 měsíční lhůta** pro vydání rozhodnutí.
- Přijímací členský stát učiní závěr o statusu nové potraviny, který je následně **platný** ve všech členských státech EU.

CAFAB

European Commission

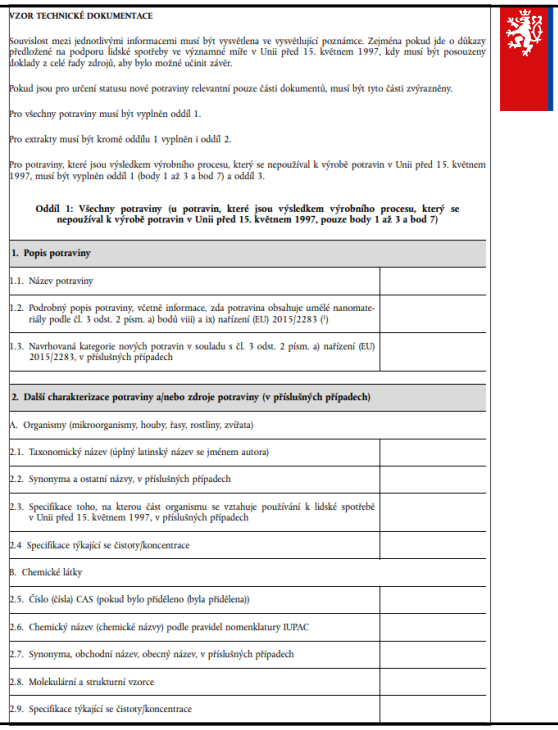
CAFAB (Competent Authority Food Assesment Body) - pracovní skupina pro nové potraviny při Evropské komisi, která napomáhá koordinaci mezi členskými státy v rámci konzultačního procesu.

Žádost o konzultaci dle nařízení (EU) 2018/456

Technická dokumentace

1) **Popis potraviny**
   - *název, složení, informace o nanomateriálech.*
2) **Charakterizace zdroje**
   - *taxonomický název, čistota/koncentrace.*
3) **Podmínky použití**
   - *způsob použití, množství, typ výrobku.*
4) **Výrobní proces**
   - *popis nebo schéma procesu.*
5) **Historie spotřeby**
   - *(pokud je k dispozici).*
6) **Další relevantní informace**
   - *např. konzultace s jinými subjekty.*

Ministerstvo zemědělství

VZOR TECHNICKÉ DOKUMENTACE

Souvislost mezi jednotlivými informacemi musí být vysvětlena ve vysvětlující poznámce. Zejména pokud jde o důkazy předložené na podporu lidské spotřeby ve významné míře v Unii před 15. květnem 1997, kdy musí být posouzeny doklady z celé řady zdrojů, aby bylo možné učinit závěr.

Pokud jsou pro určení statusu nové potraviny relevantní pouze části dokumentů, musí být tyto části zvýrazněny.

Pro všechny potraviny musí být vyplněn oddíl 1.

Pro extrakty musí být kromě oddílu 1 vyplněn i oddíl 2.

Pro potraviny, které jsou výsledkem výrobního procesu, který se nepoužíval k výrobě potravin v Unii před 15. květnem 1997, musí být vyplněn oddíl 1 (body 1 až 3 a bod 7) a oddíl 3.

Oddíl 1: Všechny potraviny (u potravin, které jsou výsledkem výrobního procesu, který se nepoužíval k výrobě potravin v Unii před 15. květnem 1997, pouze body 1 až 3 a bod 7)

1. Popis potraviny	
1.1. Název potraviny	
1.2. Podrobný popis potraviny, včetně informace, zda potravina obsahuje umělé nanomateriály podle čl. 3 odst. 2 písm. a) bodů viii) a ix) nařízení (EU) 2015/2283 (1)	
1.3. Navrhovaná kategorie nových potravin v souladu s čl. 3 odst. 2 písm. a) nařízení (EU) 2015/2283, v příslušných případech	
2. Další charakterizace potraviny a/nebo zdroje potraviny (v příslušných případech)	
A. Organismy (mikroorganismy, houby, řasy, rostliny, zvířata)	
2.1. Taxonomický název (úplný latinský název se jménem autora)	
2.2. Synonyma a ostatní názvy, v příslušných případech	
2.3. Specifikace toho, na kterou část organismu se vztahuje používání k lidské spotřebě v Unii před 15. květnem 1997, v příslušných případech	
2.4 Specifikace týkající se čistoty/koncentrace	
B. Chemické látky	
2.5. Číslo (čísla) CAS (pokud bylo přiděleno (byla přidělena))	
2.6. Chemický název (chemické názvy) podle pravidel nomenklatury IUPAC	
2.7. Synonyma, obchodní název, obecný název, v příslušných případech	
2.8. Molekulární a strukturní vzorce	
2.9. Specifikace týkající se čistoty/koncentrace	

Botanické extrakty, houby a fermentované složky

Specifika posuzování statusu nových potravin

Botanické látky:
- Rozhodující je botanický druh, použitá část rostliny a konkrétní forma ingredience (prášek, nálev, extrakt).

Rostlinné extrakty:
- Zohledňuje se způsob extrakce, použité rozpouštědlo, extrakční poměr (DER), standardizace a obsah charakteristických látek.

Houby:
- Je nutné rozlišovat plodnici, mycelium, kultivační substrát a extrakty. Historie konzumace jedné formy nemusí prokazovat status jiné.

Fermentované složky:
- Výrobní proces může ovlivnit složení ingredience a její Novel Food status; důležitá je také identita použitého mikroorganismu.

Adaptogeny:
- Označení „adaptogen“ není samostatnou právní kategorií a samo o sobě neurčuje NF status ani přípustnost zdravotních tvrzení.

Ministerstvo zemědělství

Žádost o konzultaci dle nařízení (EU) 2018/456

Výsledky hodnocení

Potravina není považována za novou (NOT NF)

- Pokud potravina nesplňuje kritéria pro nové potraviny, další schvalovací proces není vyžadován a produkt může být uveden na trh bez dalších omezení.

Potravina je považována za novou (NF)

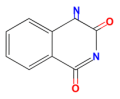
- Potravina splňuje definici nové potraviny podle Nařízení (EU) 2015/2283 a musí projít příslušným schvalovacím procesem pro zajištění bezpečnosti a shody s předpisy.

Potravina není považována za novou v doplňcích stravy (NOT NFS)

- Potravina může být použita jako součást doplňků stravy a v této specifické aplikaci není považována za novou. Schvalovací proces je v tomto případě upraven na základě posouzení konkrétního kontextu použití.

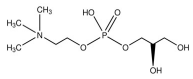
Příklady žádostí o konzultaci a důvod jejich podání

Česká republika

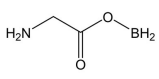
Deazaflavin

- Kategorie: 3(2)(a)(i).
- Důvod: Nově syntetizovaná molekula bez historie konzumace v EU před 15. květnem 1997 (HoC).

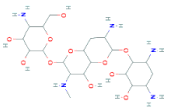
L-alpha-GPC

- Kategorie: 3(2)(a)(iv).
- Důvod: Izolovaná složka bez HoC.

Boron glycinát a bisglycinát

- Kategorie: 3(2)(a)(i) a 3(2)(a)(ix).
- Důvod: Nová struktura a výrobní proces bez HoC.

Kaseinový hydrolyzát (VPP/IPP)

- Kategorie: 3(2)(a)(v).
- Důvod: Získán specifickým enzymatickým postupem; bez HoC.

Příklady žádostí o konzultaci a důvod jejich podání

Česká republika

Benfotiamin

- Kategorie: 3(2)(a)(ix).
- Důvod: Chemicky syntetizovaná látka (derivát vitaminu B1) bez HoC.

Urolithin A

- Kategorie: 3(2)(a)(iv).
- Důvod: Izolovaná složka bez HoC.

Beta NMN (β-nikotinamid mononukleotid; 90–95 %)

- Kategorie: 3(2)(a)(i).
- Důvod: Nová struktura a výrobní proces bez HoC.

***Vangueria agrestis* (syn. *Fadogia agrestis*) – extrakt 10:1**

- Kategorie: 3(2)(a)(iv).
- Důvod: Extrakt z rostliny (kořen, nať) bez HoC.

Ministerstvo zemědělství

Příklady žádostí o konzultaci a důvod jejich podání

Ostatní členské státy EU

Extrakt z fermentovaných pšeničných klíčků

- Kategorie: 3(2)(a)(iv).
- Důvod: Neprokázaná HoC fermentovaného extraktu před 15. 5. 1997.

Alkoholový extrakt z kudzu (*Pueraria lobata*)

- Kategorie: 3(2)(a)(iv).
- Důvod: Nebyla doložena HoC alkoholového extraktu z kořene kudzu v EU před 15. 5. 1997.

Vodný extrakt z listů fíku (*Ficus carica* L.)

- Kategorie: 3(2)(a)(iv).
- Důvod: Nedostatečné důkazy o HoC v běžných potravinách; uznáván pouze v doplňcích stravy.

Rostlinný proteinový koncentrát fermentovaný myceliem Shiitake

- Kategorie: 3(2)(a)(ii).
- Důvod: Mycelium je považováno za novou složku; chybí důkazy o HoC.

Ministerstvo zemědělství

Příklady žádostí o konzultaci a důvod jejich podání

Ostatní členské státy EU

***Crithmum maritimum* L. (plody) – bylina Motar přímořský**

- Kategorie: 3(2)(a)(iv).
- Důvod: Listy, stonky a mladé výhonky mají doloženou HoC; plody jsou proto považovány za NF.

***Mentha longifoliae* herba (koňská máta)**

- Kategorie: 3(2)(a)(iv).
- Důvod: Extrakt (sušené květy a listy) bez HoC;.

***Limosilactobacillus vaginalis* BC17**

- Kategorie: 3(2)(a)(ii).
- Důvod: Mikroorganismus bez HoC; pouhá izolace kmene z potravin v pozdějších studiích není považována za důkaz významné konzumace.

Vodný extrakt z plodů olivovníku (*Olea europaea* L.) s ≥ 10 % hydroxytyrosolu

- Kategorie: 3(2)(a)(iv).
- Důvod: Selektivně koncentrovaný rostlinný extrakt bez doložené HoC.

Ministerstvo zemědělství

Příklady žádostí o konzultaci a důvod jejich podání

Ostatní členské státy EU

Vápenaté soli ze skořápek vajec (s převahou citrátu vápenatého)

- Kategorie: 3(2)(a)(vii).
- Důvod: Nový výrobní proces vedoucí ke změně složení (přeměna přirozeného $CaCO_3$ na Ca-citrát) bez HoC v této formě.

Hydrolyzovaný peptidový extrakt z černé fazole (*Phaseolus vulgaris*)

- Kategorie: 3(2)(a)(iv).
- Důvod: Izolovaný a enzymaticky upravený extrakt z rostliny (změna nutričního složení) bez HoC.

L-theanin (≥ 98 %, produkovaný fermentací)

- Kategorie: 3(2)(a)(ii).
- Důvod: Látka produkovaná mikroorganismy (fermentace *E. coli*) bez HoC.

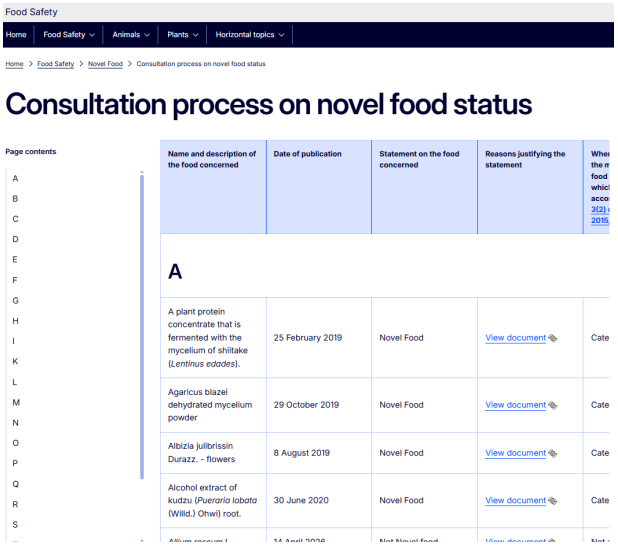
Sušený fermentovaný banánový květ (pro přípravu nálevu)

- Kategorie: 3(2)(a)(iv).
- Důvod: Banánový květ nemá doloženou HoC v EU před 15. 5. 1997.

Ministerstvo zemědělství

Výsledky konzultačního procesu

- Rozhodnutí vznikající v rámci konzultačního procesu dle čl. 4 nařízení (EU) 2015/2283 (**rozhodnutí o statusu**)
  - **jsou výsledkem diskuse mezi členskými státy a EK**
  - **platí pro všechny země EU**
  - **jsou zveřejňována na webu EK**
- Vždy je uveřejněno odůvodnění rozhodnutí

Food Safety

Home | Food Safety | Animals | Plants | Horizontal topics

Home > Food Safety > Novel Food > Consultation process on novel food status

Consultation process on novel food status

Page contents

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S

Name and description of the food concerned	Date of publication	Statement on the food concerned	Reasons justifying the statement	Whe… the n… food … which … acco… 3(2) … 2015…
A				
A plant protein concentrate that is fermented with the mycelium of shiitake (*Lentinus edodes*).	25 February 2019	Novel Food	View document	Cate
Agaricus blazei dehydrated mycelium powder	29 October 2019	Novel Food	View document	Cate
Albizia julibrissin Durazz. - flowers	8 August 2019	Novel Food	View document	Cate
Alcohol extract of kudzu (*Pueraria lobata* (Willd.) Ohwi) root.	30 June 2020	Novel Food	View document	Cate

Žádost o povolení nové potraviny

- **Před uvedením na trh musí nová potravina projít schvalovacím procesem, při němž je prokázána bezpečnost – hodnocení EFSA.**
- Žádosti o autorizaci jsou podávány přímo Evropské komisi prostřednictvím elektronického systému **e-submissions**.
- Délka schvalovacího procesu – 17 měsíců.
- Povolená nová potravina – zapsána na **seznam Unie nových potravin** (zřízen prováděcím nařízením Komise (EU) 2017/2470).
- Na seznam Unie jsou zapsány a zařazeny pouze potraviny, které nepředstavují žádné bezpečnostní riziko pro lidské zdraví.

Žádost o povolení nové potraviny

Schvalovací proces podle nařízení (EU) 2015/2283

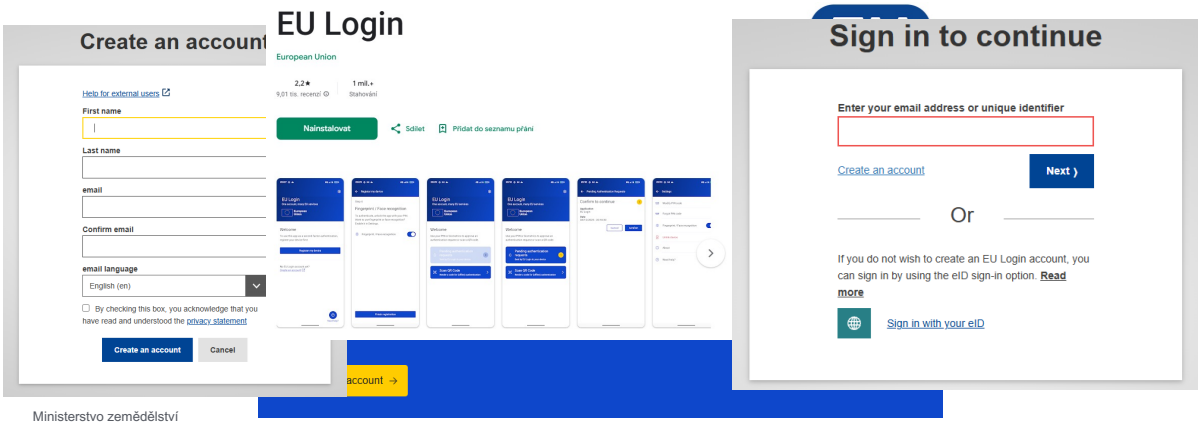
KROK A ODPOVĚDNOST	LHŮTA A JEJÍ POČÁTEK
1 Podání žádosti a ověření platnosti Žadatel podává žádost EK přes e-submissions.	Bez pevné lhůty pro validaci v nařízení
2 Předání platné žádosti úřadu EFSA EK žádá EFSA o posouzení bezpečnosti.	**do 1 měsíce** od ověření platnosti žádosti
3 Vědecké posouzení bezpečnosti EFSA přijímá a zveřejňuje své stanovisko.	**do 9 měsíců** od obdržení platné žádosti EFSA
4 Návrh prováděcího aktu výboru PAFF EK předkládá návrh povolení a úpravy seznamu.	**do 7 měsíců** od zveřejnění stanoviska EFSA
5 Povolení a zápis na seznam Unie Hlasování výboru, přijetí a zveřejnění aktu EK.	Bez pevné lhůty trh až po účinnosti povolení

Celková doba není pevně stanovena. Doplnění údajů a výjimečné prodloužení lhůt mohou řízení prodloužit.

Žádost o povolení nové potraviny

Podání žádosti prostřednictvím systému e-submissions

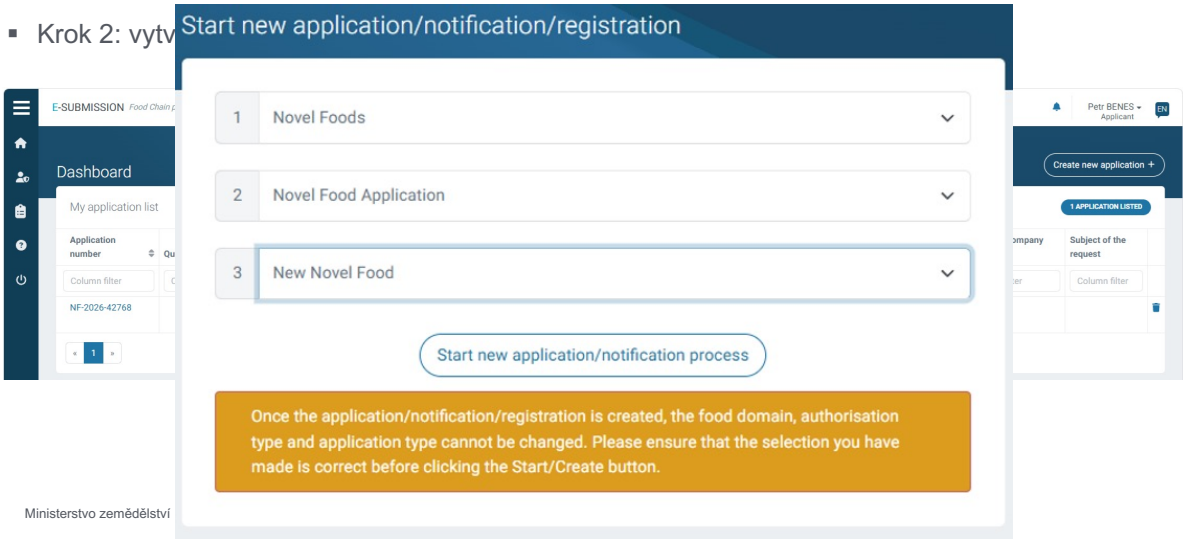
- Vytvoření přístupu do systému EU: https://trusted-digital-identity.europa.eu/index_en?prefLang=cs

Žádost o povolení nové potraviny

Podání žádosti prostřednictvím systému e-submissions

- Krok 2: vytv

Žádost o povolení nové potraviny

Podání žádosti prostřednictvím systému e-submissions

1. Administrativní část
   1. Identifikace nové potraviny
   2. Identifikace žadatele (zástupce, výrobce)
   3. Důvěrnost a ochrana dat
   4. Návrh zápisu do seznamu Unie
   5. Regulatorní status mimo EU
   6. Průvodní dopis
2. Veřejné shrnutí žádosti
3. Technická část

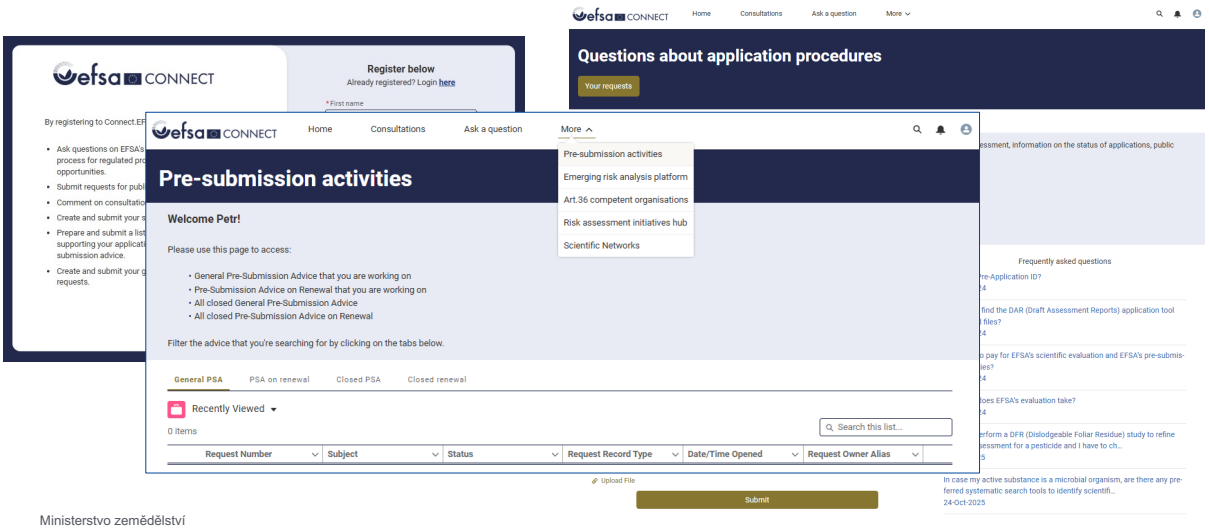
Podpora pro žadatele ze strany EFSA

- **Metodické pokyny:** vědecké a administrativní požadavky na obsah žádosti a údaje pro posouzení bezpečnosti nové potraviny.
- **Poradenství před podáním žádosti (GPSA):** dobrovolné konzultace k pravidlům a obsahu žádosti. Žadatel o ně žádá přes Connect.EFSA.
- **Podpora během hodnocení:** možnost vyjasnit požadavky EFSA na doplnění informací a další postup při posuzování žádosti.
- **Školení a odpovědi na dotazy:** webináře, bezplatné online kurzy Applicant Learning Series a služba Ask a Question.
- **Malé a střední podniky (MSP):** cílené poradenství a konzultace k přípravě žádostí, také v rané fázi vývoje potraviny.

Podpora nepředjímá výsledek hodnocení. Povolení vydává Evropská komise.

Podpora pro žadatele ze strany EFSA

Podpora je poskytována prostřednictvím portálu Connect EFSA (https://connect.efsa.europa.eu/RM/s/)

EFSA stanovisko za rok 2026 (příklad)

Negativní hodnocení bezpečnosti nové potraviny

Extrakt ze slupky mangostanu (*Garcinia mangostana* L.)

- **Předmět hodnocení:** hydroalkoholový extrakt ze slupky mangostanu určený do doplňků stravy pro dospělé v dávce do 200 mg/den.
- **Genotoxicita:** na základě předložených údajů nebylo možné vyloučit genotoxický potenciál.
- **Toxicita:** ve studii na potkanech byly pozorovány změny související s játry, zvýšení některých parametrů ledvin a nižší přírůstky tělesné hmotnosti.
- **Závěr EFSA:** nebylo možné stanovit bezpečnou úroveň příjmu ani potvrdit bezpečnost extraktu za navržených podmínek použití.

EFSA stanovisko za rok 2026 (příklad)

Pozitivní hodnocení bezpečnosti nové potraviny

Biomasa *Xanthobacter* sp. SoF1

- **Předmět hodnocení:** prášková biomasa bakterie *Xanthobacter* sp. SoF1 určená jako složka různých kategorií potravin pro běžnou populaci.
- **Genotoxicita:** nebyly identifikovány bezpečnostní obavy.
- **Toxicita:** v 90denní studii nebyly pozorovány nežádoucí účinky ani při nejvyšší testované dávce 1500 mg/kg tělesné hmotnosti/den.
- **Expozice:** nejnižší rozpětí bezpečnosti (margin of exposure) činilo 212 u ostatních dětí; EFSA jej považovala za dostatečné.
- **Alergenicita:** alergenní potenciál zůstává neznámý a nelze vyloučit zkřížené reakce se známými alergeny.
- **Závěr EFSA:** nová potravina je bezpečná za navržených podmínek použití.

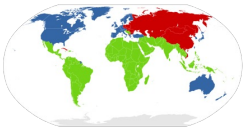

Notifikace tradiční potraviny ze třetích zemí

Podmínky pro uvedení tradičních potravin ze třetích zemí na trh EU

- Potraviny **tradičně** konzumovány **mimo státy EU**.
- Žadatel musí prokázat historii bezpečného používání potraviny ve třetí zemi po dobu **25 let**.
- EFSA a členské státy mohou vznášet námitky týkající se bezpečnosti.
- Při vznesení náležitě odůvodněných námitek – potravina nemůže být schválena.

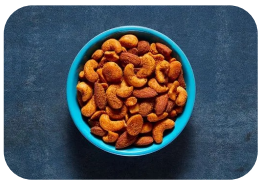
Tradiční potraviny ze třetí země podle nařízení (EU) 2015/2283

Pražená a pufovaná jádra ze semen z leknínce hrozivého
Země původu: Indie
Povolena od roku 2023

Plody – zimolez modrý *(Lonicera caerulea L.)*
Země původu: Japonsko
Povolena od roku 2018

Piri ořechy *(Canarium ovatum Engl.)*
Země původu: Filipíny
Povolena od roku 2023

Pražená semena ořechů baru *(Dipteryx alata Vogel)*
Země původu: Brazílie
Povolena od roku 2025

Semena a mouka ze semen Bambara
Země původu: Afrika
Povolena od roku 2024

Cascara
(sušená dužina bobulí kávovníku)
Země původu: Brazílie
Povolena od roku 2020

Nálev z listů *Coffea arabica* a/nebo *Coffea canephora*
Země původu: Afrika
Povolena od roku 2024

Sirup z čiroku dvoubarevného *(Sorghum bicolor)*
Země původu: USA
Povolena od roku 2018

Seznam unie nových potravin

European Commission

Povolené nové potraviny a podmínky jejich použití v EU

- Pouze potraviny povolené a zapsané na **seznam Unie** smějí být uváděny na trh EU nebo používány v potravinách.
- Definovány podmínky použití, požadavky na označování, specifikace aj.
- Žadatel může požádat o ochranu údajů – povolení se vztahuje pouze na žadatele.

Další příklady povolených nových potravin:

- Žampiony ošetřené UV zářením
- Olej z antarktického krilu
- Chia semínka
- Olej ze švestkových jader
- Proteinový extrakt z vepřových ledvin
- Arganový olej
- Larva potemníka moučného (moučný červ)
- Pekařské droždí *(Saccharomyces cerevisiae)* ošetřené UV zářením
- Šťáva z ovoce noni
- Výtažek z hřebenu kohouta
- Olej ze Sacha inchi
- Zeaxanthin
- Extrakt z kůry magnólie
- Citrát-malát hořečnatý

Povolená nová potravina	Podmínky, za nichž smí být nová potravina používána		Doplňkové zvláštní požadavky na označování	Další požadavky
Arganový olej z *Argania spinosa*	***Specifikovaná kategorie potravin***	***Maximální množství***	V označení potravin obsahujících tuto novou potravinu se použije název „arganový olej“ a při použití jako kořenicí přípravek se na etiketě uvede údaj „rostlinný olej pouze pro kořenění“	
	Jako kořenicí přípravek	Neuvedeno		
	Doplňky stravy podle definice ve směrnici 2002/46/ES	V souladu s běžným používáním rostlinných olejů v potravinách		
Oleoresin bohatý na astaxanthin z řas *Haematococcus pluvialis*	***Specifikovaná kategorie potravin***	***Maximální množství***	V označení potravin obsahujících tuto novou potravinu se použije název „astaxanthin“	
	Doplňky stravy podle definice ve směrnici 2002/46/ES	40–80 mg/den oleoresinu, výsledkem je ≤ 8 mg astaxanthinu denně		
Semena bazalky (*Ocimum basilicum*)	***Specifikovaná kategorie potravin***	***Maximální množství***		
	Ovocné šťávy a ovocné/zeleninové nápojové směsi	3 g / 200 ml pro přidání celých semen bazalky (*Ocimum basilicum*)		

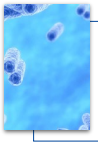
Seznam unie nových potravin

Aktualizace za rok 2026

Odtučněný prášek z řepky

Schváleno uvedení na trh jako nová potravina. Nařízení Komise (EU) 2026/386 ze dne 20. února 2026.

***Akkermansia muciniphila* (pasterizovaná)**

Úprava podmínek užití a požadavků na označování. Nařízení Komise (EU) 2026/391 ze dne 23. února 2026.

Lakto-N-tetraóza (produkovaná E. coli K-12 MG1655)

Schváleno uvedení na trh jako nová potravina. Nařízení Komise (EU) 2026/397 ze dne 23. února 2026.

Inulin-propionátový ester

Schváleno uvedení na trh jako nová potravina. Nařízení Komise (EU) 2026/1219 ze dne 9. června 2026.

Extrakt z mrkve obohacený o rhamnogalakturonan I (cRG-I)

Schváleno uvedení na trh jako nová potravina. Nařízení Komise (EU) 2026/1306 ze dne 11. června 2026.

***Jatropha curcas* L. (jedlá odrůda)**

Úprava podmínek použití a specifikací již povolené nové potraviny. Prováděcí akt Komise (EU) 2026/1378 ze dne 23. června 2026.

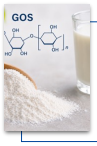
Hydrolyzát z vaječné membrány (enzymaticky vyrobený)

Schváleno uvedení na trh jako nová potravina. Nařízení Komise (EU) 2026/1427 ze dne 2. července 2026.

Mycelium *Rhizomucor pusillus*

Schváleno uvedení na trh jako nová potravina. Nařízení Komise (EU) 2026/1507 ze dne 3. července 2026.

Galaktooligosacharidy (GOS)

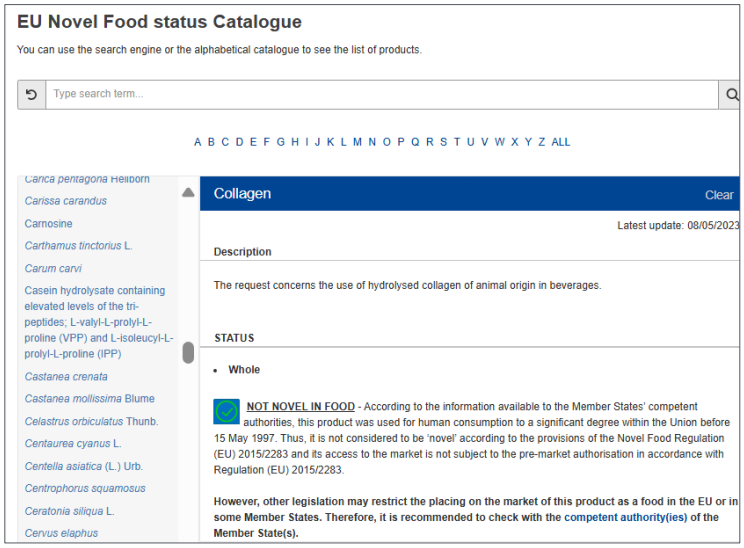
Úprava podmínek použití již povolené nové potraviny. Nařízení Komise (EU) 2026/1749 ze dne 20. července 2026.

Katalog nových potravin

- Slouží pro základní orientaci, zda je potravina „novou“.
- Seznam potravin, u nichž proběhla **diskuze** na úrovni pracovní skupiny Evropské komise pro nové potraviny (CAFAB).
- Výčet položek není uzavřený, ani vyčerpávající.
- V ČR je od 1. 4. 2025 **právně závazný** – tzn. že je zakázáno uvádět na trh potraviny uvedené v seznamu Evropské komise „EU Novel Food Status Catalogue“ se statusem „novel food“, s výjimkou doplňků stravy se statusem „not novel in food supplements“.

Ministerstvo zemědělství

Katalog nových potravin

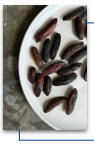

Novel Food Catalogue - Statuses

Ministerstvo zemědělství

Aktualizace v Katalogu nových potravin r. 2025/2026

Tonka fazole (*Dipteryx odorata*)
-existuje historie konzumace, nejsou považovány za novinku.

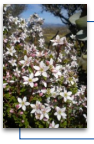
Agaricus subrufescens
-žampion mandlový;
-plodnice nejsou nové; prášek z mycelia je novinka.

PEA (palmitoylethanolamid)
-povolený v doplňcích (NOT NFS); jinde může být NF.

OEA (oleoylethanolamid)
-nová potravina pro všechna použití.

Agathosma betulina* (P.J.Bergius) *Pillans
- listy: NOT NFS; extrakt z listů: NF;
- vodný nekoncentrovaný nálev: není novou potravinou.

Ulva ohnoi; U. australis; U. prolifera; U. compressa
-zelené mořské řasy;
-nejsou nové v potravinách.

Azadirachta indica
- indický šeřík;
- plody NOT NFS;
- listy a olej z plodů = NF.

Monascus purpureus Went
- červená fermentovaná rýže: NOT NFS;
- prášek RYR-SWM352: NF.

***Ajuga Turkestanica* (Regel)**
-středoasijská rostlina;
-nová potravina pro všechna použití.

Mucuna pruriens (L.) DC
-tropická luštěnina;
-semena a kořen NF.

Mammea americana L.
-ovocný strom;
-ovocná dužina a její šťáva nejsou nové.

***Vicia faba* L.**
-bob obecný;
-sladový prášek z bobů není nový.

Aktualizace v Katalogu nových potravin

Za období říjen až listopad 2026

Cissus Quadrangularis L.	Not yet authorised novel food	13/11/2026
Dioscorea Alata L.	Not novel in food	05/11/2026
Ipomoea Batatas (L.) Poir	Not novel in food	05/11/2026
Quercus Pyrenaica Willd.	Not novel in food	05/11/2026
Quercus Robur L.	Not novel in food	05/11/2026
Quercus Suber L.	Not novel in food	05/11/2026
Agathosma Betulina (P.J.Bergius) Pillans	Not novel in food	22/10/2026
Monascus Purpureus Went	Not yet authorised novel food	22/10/2026
Myrrhis Odorata (L.) Scop.	Not novel in food	22/10/2026
Allium Roseum L.	Not novel in food	21/10/2026
S-Adenosyl-L-Methionine Disulfate Tosylate	Not novel in food supplements	15/10/2026

Počet schválených žádostí o nové potraviny v EU podle typu (2018 – 20. 11. 2026)

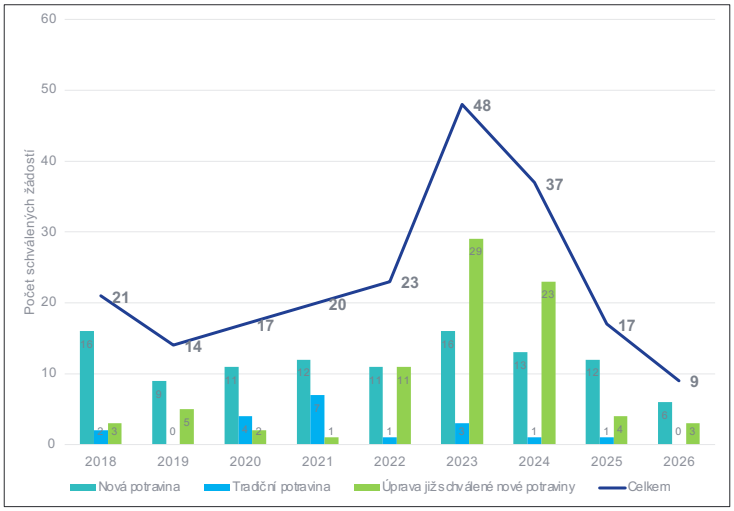
Výsledky

- 206 schválených žádostí (1. 1. 2018 až 19. 11. 2026).
- 106 zcela nových potravin (51,5 %).
- 81 úprav již schválených potravin (39,3 %).
- 19 tradičních potravin ze třetích zemí (9,2 %).

Shrnutí:

- Rostoucí zájem o inovace.
- Nižší úspěšnost tradičních potravin ze třetích zemí.

Ministerstvo zemědělství

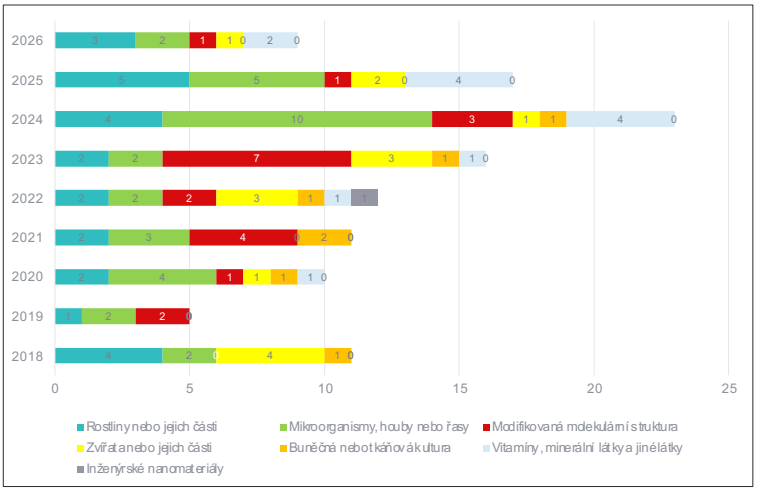

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z unijního seznamu Novel foods (EK, 2026).

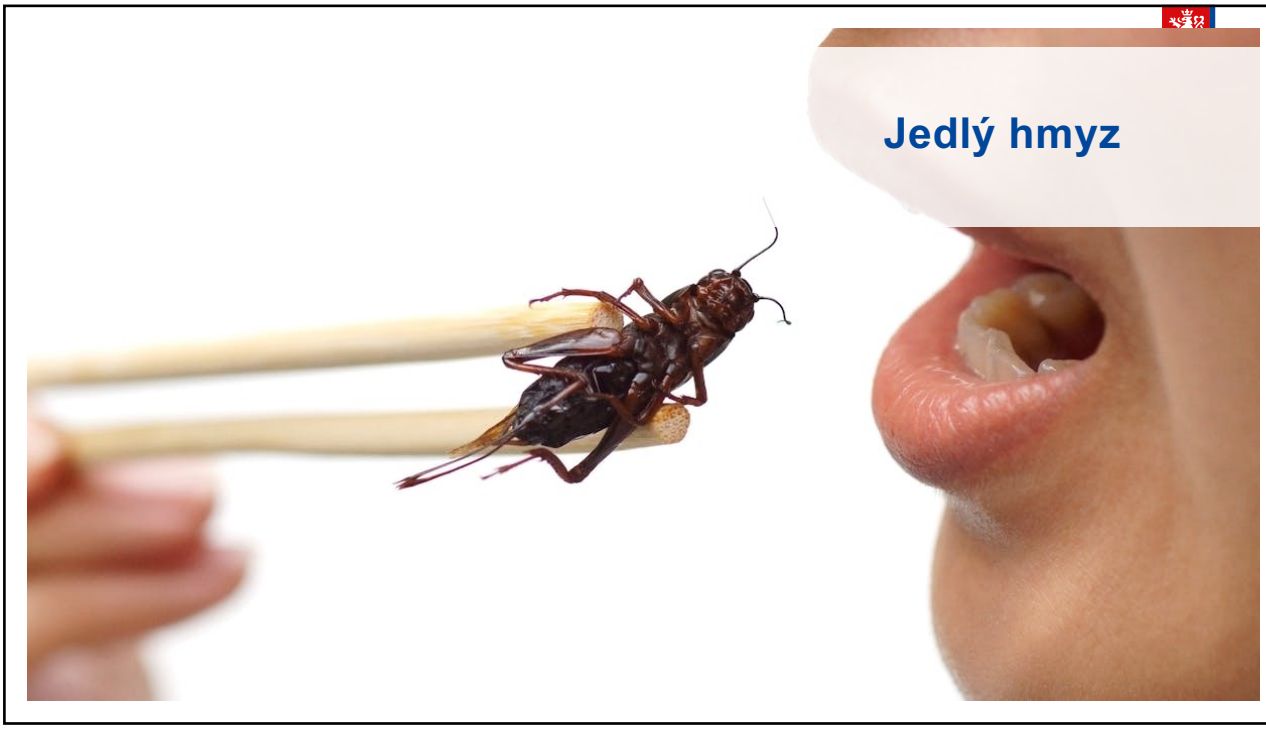
Rozdělení schválených nových potravin v EU podle typu (2018 – 20. 11. 2026)

Výsledky

- **Nejčastěji schvalované:**
  - mikroorganismy, houby a řasy;
  - v roce 2024 tvořily více než 50 % všech případů.
- **Významný podíl:**
  - rostlinné suroviny.
- **Četné schvalování:**
  - látky s modifikovanou molekulární strukturou.
- **Rostoucí počet žádostí:**
  - vitamíny, minerální látky a další složky;
  - souvislost s trendem personalizované výživy a funkčních potravin.

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat z unijního seznamu Novel foods (EK, 2026).

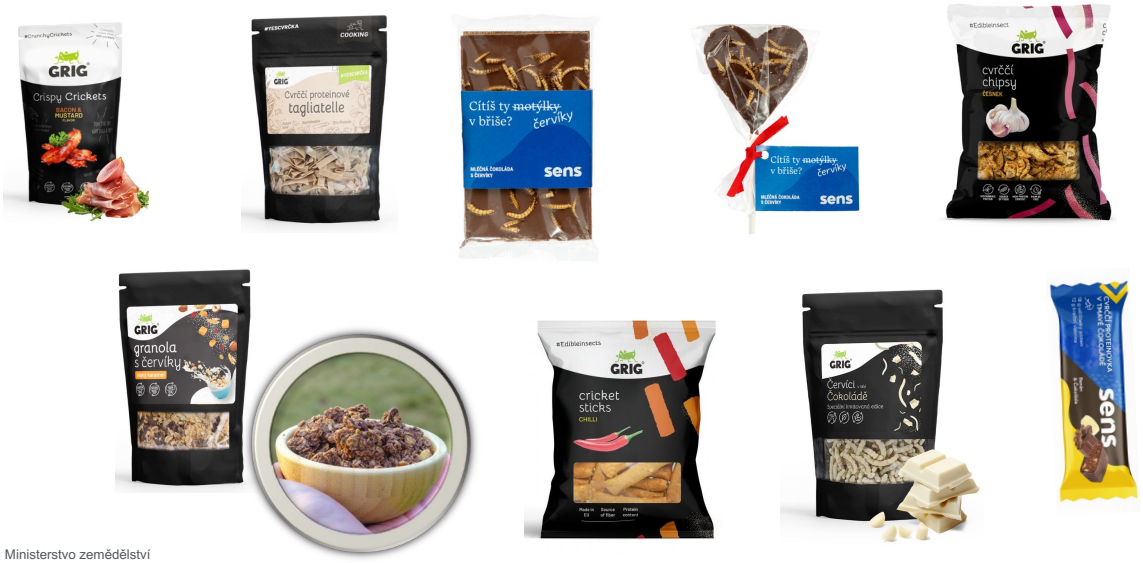
Hmyz jako nová potravina

Právní rámec a podmínky uvádění jedlého hmyzu na trh EU

- Nařízení EP a R (EU) **2015/2283** jasně definuje **hmyz a výrobky z hmyzu jako novou potravinu** ve smyslu tohoto nařízení.
- Každý druh hmyzu musí projít **schvalovacím** procesem.
- **Přechodné období** stanovené čl. 35 umožňuje legalizovat všechny nové potraviny, které nepatřily do působnosti předchozího nařízení (ES) č. 258/97, ale do působnosti nařízení (EU) 2015/2283 již **spadají**.
- Celá či mletá těla (hmyzí moučka) některých druhů hmyzu lze uvádět na český trh.

Ministerstvo zemědělství

- Na trhu v ČR lze již nyní najít různé potravinářské produkty s obsahem hmyzu. Například je možné zakoupit proteinové tyčinky s cvrčcí moučkou, cvrčky v čokoládě či dokonce hmyzí moučku z určitých druhů hmyzu.

Ministerstvo zemědělství

Jaké druhy hmyzu je možné uvádět na trh ČR?

Druhy jedlého hmyzu povolené k uvádění na trh v EU

Druh hmyzu (latinsky)	Druh hmyzu (česky)	Vývojové stadium
Acheta domesticus	cvrček domácí	Imago
Alphitobius diaperinus	potemník stájový - *Buffalo*	larva
Locusta migratoria	saranče stěhovavá	Imago
Tenebrio molitor	potemník moučný (moučný červ)	larva

- Ve spolupráci s odborníky zabývajícími se entomofágií a zástupci dozorových orgánů byl vypracován **dokument pro výrobce a zpracovatele jedlého hmyzu.**

Ministerstvo zemědělství

Povolené druhy a formy hmyzu

Schválené formy jedlého hmyzu a podmínky jejich použití v potravinách

- K dnešnímu dni mohou být na trh uváděny pouze níže uvedené konkrétní **druhy** a **formy** hmyzu.

Jedná se o:

- zmrazené, sušené a práškové formy cvrčka domácího (*Acheta domesticus*);
- částečně odtučněný prášek z cvrčka domácího (*Acheta domesticus*);
- zmrazené, sušené a práškové formy druhu saranče stěhovavá (*Locusta migratoria*);
- sušené larvy potemníka moučného (*Tenebrio molitor*);
- zmrazené, sušené a práškové formy moučných červů (larev) potemníka moučného (*Tenebrio molitor*);
- zmrazené, kašovité, sušené a práškové formy potemníka stájového (*Alphitobius diaperinus*).

Ministerstvo zemědělství

Povolené druhy a formy hmyzu

Prášek z celých larev potemníka moučného ošetřeného UV zářením (Tenebrio molitor)

PŘÍLOHA

Příloha prováděcího nařízení (EU) 2017/2470 se mění takto:

1) do tabulky 1 (Povolené nové potraviny) se vkládá nový záznam, který zní:

Povolená nová potravina	Podmínky, za nichž smí být nová potravina používána		Doplňkové zvláštní požadavky na označování	Další požadavky	Ochrana údajů
„Prášek z celých larev potemníka moučného *Tenebrio molitor* (moučných červů) ošetřený UV zářením	***Specifikovaná kategorie potravin***	***Maximální množství (g/100 g) (Maximální množství vitaminu D_3 (µg/100 g potraviny))***	1. V označení potravin obsahujících tuto novou potravinu se použije název „prášek z celých larev potemníka moučného *Tenebrio molitor* (moučných červů) ošetřený UV zářením“.		Povoleno dne 10. února 2025. Toto zařazení se zakládá na vědeckých důkazech a vědeckých údajích, které jsou předmětem průmyslového vlastnictví a jsou chráněny v souladu s článkem 26 nařízení (EU) 2015/2283. Žadatel: Nutri'Earth 68, rue Louis Joseph Gay Lussac, 62220 Carvin, Francie. Během období ochrany údajů smí novou potravinu prášek z celých larev potemníka moučného *Tenebrio molitor* (moučných červů) ošetřený UV zářením uvádět na trh v rámci Unie pouze společnost „Nutri'Earth“
	Chléb a pečivo	4,0 (≤ 3,2 µg vitaminu D_3 /100 g potraviny)	2. Na označení potravin		

Z jakých zemí je možno dovážet hmyz určený k lidské spotřebě na území EU?

Seznam třetích zemí povolených pro dovoz hmyzu určeného k lidské spotřebě

- Kanada (CA)
- Švýcarsko (CH)
- Spojené království (GB) (*bez Severního Irska*)
- Jižní Korea (KR)
- Thajsko (TH)
- Vietnam (VN)

- *Schváleny pro export hmyzu na základě dodržování přísných evropských norem a postupů, které zajistí, že dovezené produkty jsou pro spotřebitele bezpečné.*

Ministerstvo zemědělství

PŘÍLOHA XV

Seznam třetích zemí, z nichž je povolen vstup zásilek hmyzu do Unie, podle článku 24

KÓD ISO ZEMĚ	TŘETÍ ZEMĚ NEBO REGIONY TŘETÍCH ZEMÍ	POZNÁMKY
CA	Kanada	
CH	Švýcarsko	
GB	Spojené království (1)	
KR	Jižní Korea	
TH	Thajsko	
VN	Vietnam	

(1) V souladu s Dohodou o vystoupení Spojeného království Velké Británie a Severního Irska z Evropské unie a Evropského společenství pro atomovou energii, a zejména s čl. 5 odst. 4 Protokolu o Irsku/Severním Irsku ve spojení s přílohou 2 uvedeného protokolu, nezahrnují pro účely této přílohy odkazy na Spojené království Severní Irsko.

Produkty z buněčných kultur

Produkty z buněčných kultur

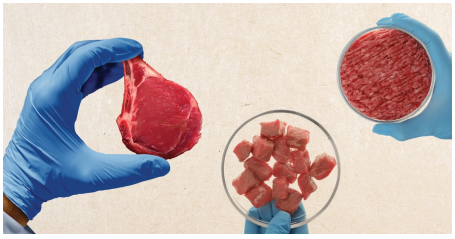
Právní zařazení v rámci EU

- produkty z buněčných kultur = **nová potravina**
- spadají do **kategorie vi)** podle čl. 3 odst. 2 nařízení (EU) 2015/2283

  = produkty **z buněčných kultur** nebo **tkání** živočišného původu
- jedná se o produkty získané **z buněk** živočišného původu in vitro
- podléhají **povinnému schvalovacímu procesu** před uvedením na trh

Novel Food

Ministerstvo zemědělství

Výroba produktů z buněčných kultur

Schéma výroby

Odběr buněk:
- *Získání živočišných buněk bez usmrcení zvířat.*

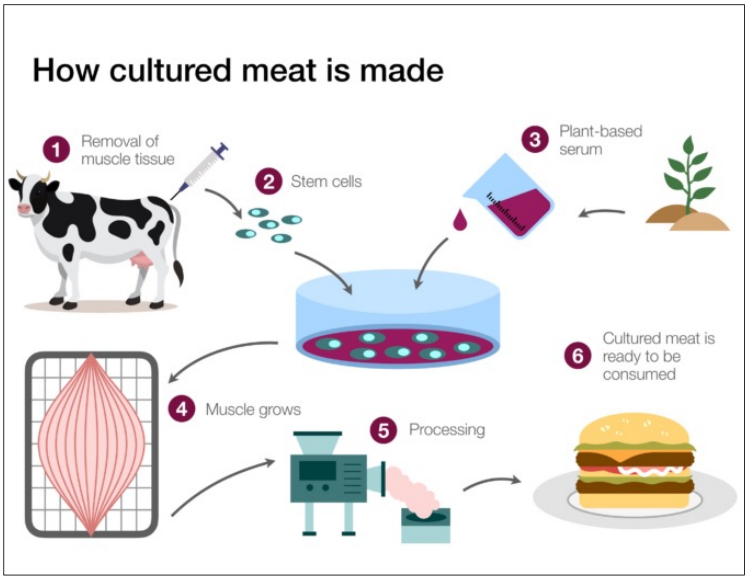
Kultivace v živném médiu:
- *Ve speciálních živných médiích obsahujících proteiny, vitaminy a růstové faktory.*

Bioreaktory:
- *Optimální podmínky pro růst buněk.*

Růst a diferenciace:
- *Buňky se množí a vyvíjejí do svalové tkáně podobné masu.*

Finální produkt:
- *PBK mohou mít různé podoby.*

Kontrolované prostředí:
- *Zajištěna vysoká kvalita a bezpečnost produktu.*

Žádosti o autorizaci v EU

Postupné podávání žádostí o schválení produktů z buněčných kultur

- **červenec 2024:**
- společnost **Gourmey** z Francie podala **1. žádost** o autorizaci
  - kultivované **foie gras z kachních buněk**

- **leden 2025:**
- společnost z Nizozemska **Mosa Meat** podalo **2. žádost** o autorizaci
  - kultivovaný **hovězí tuk**

- **žádosti procházejí jednotným schvalovacím procesem EU**
  (hodnocení EFSA → rozhodnutí Evropské komise)

efsa → European Commission

Ministerstvo zemědělství

Ochutnávky v NL a Estonsku

Postupné zavádění inovací v EU

- **Nizozemsko:**
  - **2023:** vytvořen právní rámec pro ochutnávky produktů z buněčných kultur
  - umožnění ochutnávek v **kontrolovaném a regulovaném režimu**
  - cílem je podpora inovací při současném **zajištění bezpečnosti potravin**
  - důraz na **transparentnost procesu** a informovanost účastníků

- **Navazující vývoj v EU:**
  - **květen 2024:** první veřejná ochutnávka v Estonsku
  - jedna z prvních svého druhu v rámci EU
  - snaha o **zjednodušení a urychlení přístupu k inovacím**

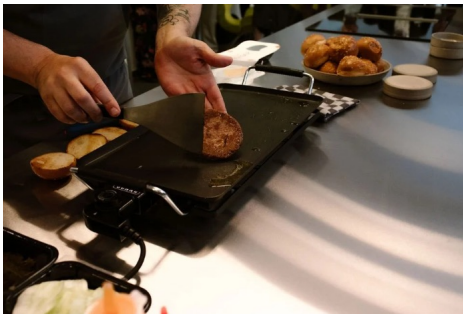

Ministerstvo zemědělství

Ochutnávky v NL a Estonsku

Průběh ochutnávek

- **účastníci musí být předem registrováni**
  - počet míst je omezený
- **účastníkům jsou poskytnuty detailní informace o produktu**
  - výrobní proces, použité suroviny, možná rizika
- **před ochutnávkou je nutný informovaný souhlas**
  - potvrzení seznámení s povahou produktu
  - dobrovolná účast
- **ochutnávky probíhají v kontrolovaném prostředí**
  - bez komerční distribuce, pouze pro výzkumné účely

Ministerstvo zemědělství

Uskutečněné ochutnávky v zahraničí

Zkušenosti ze zahraničí – stav k listopadu 2026

- **Nizozemsko**
  - **5 kontrolovaných ochutnávek** v období 2024–2026 (Meatable, Mosa Meat).
  - Ochutnávky podle **Kodexu správné praxe** a po posouzení bezpečnosti nezávislou odbornou komisí.
  - Hodnocení chuti, vůně a textury produktů, získávání zpětné vazby.
  - **Září 2026:** prodloužení pilotního režimu o další 2 roky.
- **Estonsko**
  - **Květen 2024:** veřejná degustace 5 pokrmů využívajících inovativní potravinářské technologie.
  - Zaměřeno zejména na produkty z fermentace, nikoli na produkty z buněčných kultur.

Ministerstvo zemědělství

Vývoj produktů z buněčných kultur v ČR

Podpora inovací a zapojení biotechnologických firem

- Česká republika **podporuje inovace** v potravinářství, včetně vývoje produktů z buněčných kultur
- Aktivní zapojení českých biotechnologických firem
- Dvě české společnosti:
  - **Bene Meat Technologies**
  - **Mewery**

Bene Meat Technologies

MEWERY
growing meat with love

Pracovní skupina pro produkty z buněčných kultur

Koordinace přístupu k regulaci a výzkumu v ČR

- Založena při Ministerstvu zemědělství ČR
- Zapojeni zástupci dozorových orgánů
- **Hlavní cíl:**
  - diskuse o **metodice senzorického** hodnocení produktů z buněčných kultur
  - zajištění bezpečného a právně souladného přístupu **v předregulační fázi**
- **Legislativní rámec:**
  - nařízení (EU) 2015/2283 o nových potravinách
  - produkty musí být schváleny EFSA a EK, jinak **nesmí** být uváděny na trh ani ochutnávány
  - diskuse se týkají výhradně **výzkumného** využití ochutnávek – ne komerční distribuce

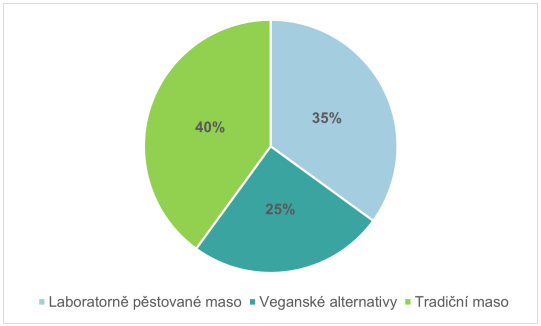

Budoucnost potravin z buněčných kultur

Předpoklad vývoje trhu s masem do roku 2040

- Laboratorně pěstované maso: **až 35 %**.
- Veganské alternativy: cca 25 %.
- Tradiční maso: kolem 40 %.

Přínosy:

- Vývoj má zmírnit klimatické změny.
- Etická alternativa ke klasickému chovu zvířat.

Ministerstvo zemědělství

Zdroj: Vlastní zpracování

Výzvy a otevřené otázky

Regulace, technologie a přijetí spotřebiteli

- **vysoké náklady** na výrobu
- technologická **náročnost** a škálování produkce
- vnímání spotřebitelů (nedůvěra, otázky přirozenosti)
- nutnost jasné **komunikace** a **transparentnosti**
- nastavení pravidel pro ochutnávky a přechod na trh

Ministerstvo zemědělství

Konopí a CBD

Ministerstvo zemědělství

Konopí seté (*Cannabis sativa l.*)

Definice

- Plodina **historicky** pěstovaná a využívaná v Českých zemích pro různé účely.
- V ČR je možné pěstovat pouze odrůdy **technického** konopí.
- Ve Společném katalogu odrůd je aktuálně **180 různých** odrůd druhu *Cannabis sativa L.*

Ministerstvo zemědělství

Konopí

Definice dle § 2 zák. 167/1998 Sb.:

- **konopí:** kvetoucí nebo plodonosný vrcholík rostliny z rodu konopí (*Cannabis*) nebo nadzemní část rostliny z rodu konopí, jejíž součástí je vrcholík
- **konopí pro léčebné použití:** konopí, které je výrobcem určeno k terapeutickému účelu u lidí nebo ke zpracování za tímto účelem
- **technické konopí:** konopí z rostliny technického konopí
- **Konopí** je považováno za **omamnou látku** (s výjimkou technického konopí) a je zařazeno do přílohy č. 3 nařízení vlády o seznamu návykových látek.

Příloha č. 3 k nařízení vlády č. 463/2013 Sb.

Seznam č. 3 omamných látek

Mezinárodní nechráněný název (INN) v českém jazyce / obecný název	Další mezinárodní nechráněný název nebo další obecný název	Chemický název podle IUPAC	Poznámka
Konopí			S výjimkou konopí pro léčebné použití uvedené v seznamu č. 1

Použití rostlin Konopí setého v potravinách I.

Rozdílný přístup členských států EU a česká legislativa

- Pohled různých zemí EU na používání rostlin konopí v potravinách je odlišný.
- Čl. 2 nařízení (ES) 178/2002 o obecném potravinovém právu: Potraviny nezahrnují omamné a psychotropní látky ve smyslu úmluv OSN.
- § 5 vyhlášky 58/2018 Sb., o **doplňcích stravy a složení potravin:**
  - *Na trh nelze uvádět potravinu obsahující omamné nebo psychotropní látky.…*

§ 5

Požadavky na složení potravin

(1) Podmínky přidávání vitaminů, minerálních látek nebo dalších látek do potravin upravuje přímo použitelný předpis Evropské unie o přidávání vitaminů, minerálních látek a dalších látek do potravin[10]).

(2) Na trh nelze uvádět potravinu obsahující omamné nebo psychotropní látky[11]), látky uvedené v kategorii I přímo použitelného předpisu Evropské unie upravujícího prekursory drog[12]), látky s anabolickým a jiným hormonálním účinkem[13]), látky hormonální povahy nebo další látky, u nichž byl prokázán toxický, genotoxický, teratogenní, halucinogenní, omamný nebo jiný nepříznivý účinek na lidský organismus.

(3) Některé rostliny a některé další látky, které nelze použít při výrobě potravin, jsou uvedeny v příloze č. 2 k této vyhlášce.

Použití rostlin Konopí setého v potravinách II.

Rozdíl mezi tradičními konopnými potravinami a extrakty s kanabinoidy

- Rostliny konopí setého jsou v Evropě historicky využívány mimo jiné i pro potravinářské účely.

Používání **částí rostlin** konopí setého:

- Mezi členskými státy EU je shoda na existenci historii konzumace pro **konopná semínka**, **konopný olej** a pro **listy konopí** určené k přípravě vodného nálevu (čaje) – tyto potraviny nejsou považovány za nové potraviny.

Používání **látek extrahovaných** z rostlin konopí setého:

- Látky **extrahované** z *Cannabis sativa L.* a odvozené produkty obsahující kanabinoidy jsou považovány za nové potraviny. To platí také pro všechny výrobky, do nichž jsou přidávány jako **složka** (např. konopný olej).

Kanabinoidy

Regulace CBD, THC, HHC a dalších kanabinoidů

- Rostliny konopí setého obsahují více než 100 různých kanabinoidů, z nichž nejběžnější jsou kanabidiol (CBD), kanabigerol (CBG), kanabinol (CBN), kanabichromen (CBC) a delta-9-tetrahydrokanabinol (THC).
  - nepsychoaktivní kanabinoidy (CBD, CBG, …) jsou považovány za potraviny (viz rozsudek ESD C-663/18),
  - **THC** je omamnou látkou – nesmí být v potravinách,
  - **HHC a další nové (syntetické/polosyntetické) kanabinoidy:**
    - nově regulovány dle zákona č. 321/2024 Sb. jako:
      - zařazené psychoaktivní látky (ZPL) nebo
      - psychomodulační látky (PML)
    - zákaz uvádění na trh jako potraviny (např. cukrovinky, nápoje, doplňky stravy)
    - prodej možný pouze v regulovaném režimu mimo potraviny

Novel Food

- Kanabinoidy, které jsou považovány za potraviny, jsou považovány za **nepovolené nové potraviny.**

Situace okolo CBD v EU

Regulace a hodnocení bezpečnosti CBD v EU

- CBD je považováno za novou potravinu podle nařízení (EU) 2015/2283.
- Použití CBD v potravinách a doplňcích stravy je možné **pouze po schválení na úrovni EU**.
- V Evropské komisi je cca **194 žádostí** o schválení produktů obsahujících CBD.
- U některých konkrétních žádostí (např. syntetické CBD) EFSA uzavřel, že **bezpečnost nelze stanovit pro nedoložená klíčová data**
- EFSA vedl veřejnou vědeckou konzultaci k „Aktualizaci prohlášení o bezpečnosti CBD jako novel food“ (PC-1597; 9. 9. 2025 – 14. 10. 2025).
- Konzultace potvrdila významné mezery v datech (zejména dlouhodobá konzumace, reprodukční/vývojová toxicita, údaje z humánních studií).

Syntetické CBD: závěr EFSA (září 2026)

Kladné stanovisko pro konkrétní složku a navržené použití

Posuzovaná složka: syntetické CBD s čistotou nejméně 98 %, pouze rozpuštěné v MCT oleji v doplňcích stravy.

- **Podmínky použití:** nejvýše 2 mg denně pro dospělé starší 25 let. Těhotné a kojící ženy do cílové skupiny nepatří.
- **Podklady:** výroba, složení a genotoxicita nevyvolaly obavy. V 90denní studii na potkanech byla cílovým orgánem játra.
- **Omezení:** bezpečnost u osob užívajících léky EFSA nestanovila. Závěr se nevztahuje na všechny výrobky s CBD.

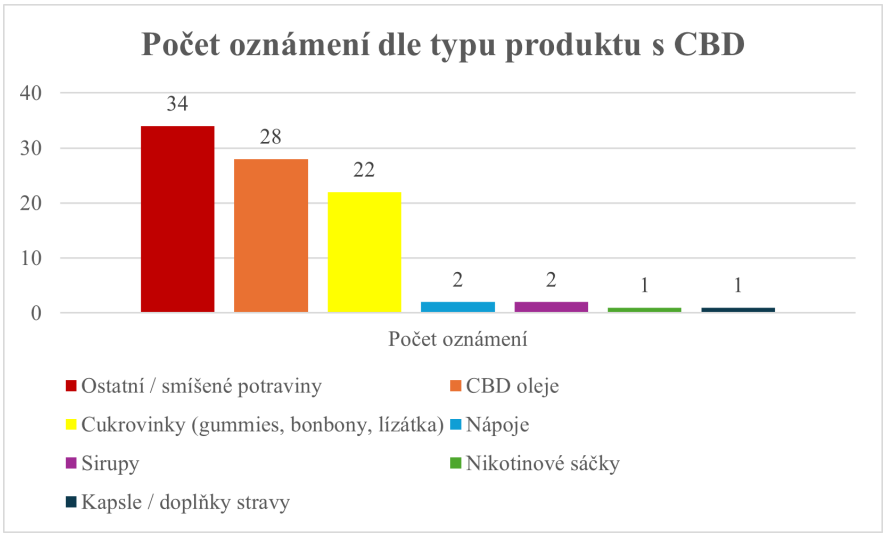
Závěr EFSA: posuzovaná složka je za navržených podmínek použití bezpečná.

Zdroj: EFSA Journal (2026), DOI: 10.2903/j.efsa.2026.10154

Ministerstvo zemědělství

RASFF

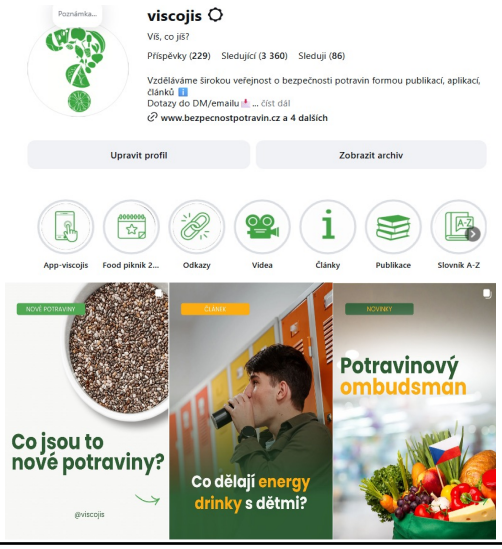
➢Od 1. ledna 2025 do 10. března 2026 cca **90 oznámení týkajících se CBD.**

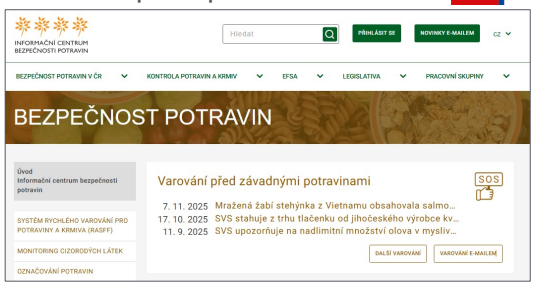
Ministerstvo zemědělství

Kde najít více informací?

Instagram: @viscojis

www.bezpecnostpotravin.cz

www.viscojis.cz

Mobilní aplikace

Operační systém Android a iOS

Ministerstvo zemědělství

Děkuji za pozornost

Zdroj fotografií: Shutterstock.com, ChatGPT, internet